

671
AG56
BIRD

AQUILA

A MAGYAR MADÁRTANI INTÉZET

(AZ ORSZ. KÖRNYEZET- ÉS TERMÉSZETVÉDELMI HIVATAL
MADÁRTANI INTÉZETE)

ÉVKÖNYVE

ANNALES INSTITUTI ORNITHOLOGICI HUNGARICI

1985

MEGINDÍTOTTA
HERMAN OTTÓ

SZERKESZTI
BANKOVICS
ATTILA

FUNDAVIT
O. HERMAN

EDITOR
A. BANKOVICS

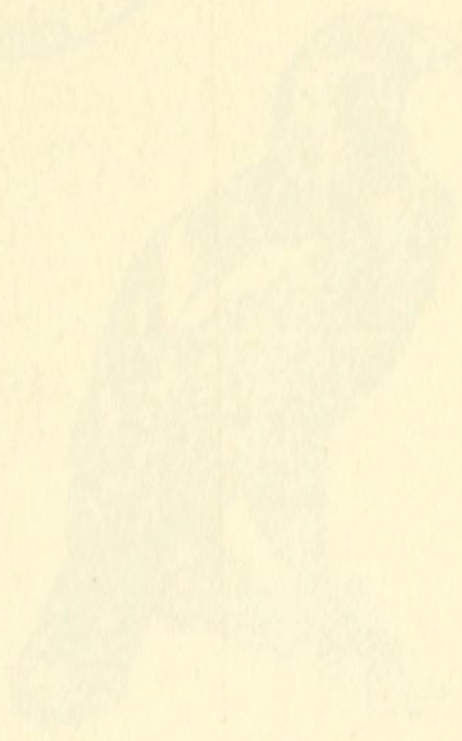
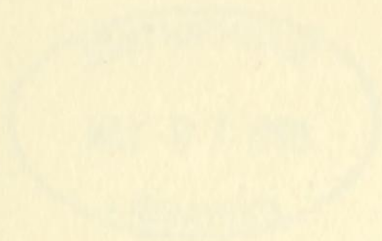
XCII. ÉVFOLYAM, TOM. 92.

VOLUME: 92

BUDAPEST, 1986

AQUILA

AQUILA

A MAGYAR MADÁRTANI INTÉZET

(AZ ORSZ. KÖRNYEZET- ÉS TERMÉSZETVÉDELMI HIVATAL
MADÁRTANI INTÉZETE)

ÉVKÖNYVE

ANNALES INSTITUTI ORNITHOLOGICI HUNGARICI

1985

MEGINDÍTOTTA
HERMAN OTTÓ

SZERKESZTI
BANKOVICS
ATTILA

FUNDAVIT
O. HERMAN

EDITOR
A. BANKOVICS

XCII. ÉVFOLYAM. TOM. 92.

VOLUME: 92

BUDAPEST, 1986

Kérjük Szerzőinket, hogy közleményeiket írógéppel, három példányban, jó minőségű papírra írva, az alábbi formában szíveskedjenek az Aquila szerkesztőjének küldeni.

Bal oldalon 5 cm-es margó, 60 betűhelyes sorok, 2-es sortávolság és oldalanként 30 sorterjedelem. A táblázatokat ne a szöveg közé, hanem külön oldalra, címfelirattal ellátva készítsék. A táblázatok feliratai alatt bőségesen hagyjunk helyet a később elkészülő idegen nyelvű címszavak elhelyezésére. Forrásmunkák idézésénél az Aquilában rendszeresített forma az irányadó. Újragépetés esetén a költségek a szerzőt terhelik. Kérjük a közlemények végén a szerző postacímét feltüntetni. Lapzárta január 30.

A szerkesztő

TARTALOMJEGYZÉK

Aquila szerkesztőbizottsága: Felhívás szerzőinkhez	307
<i>Dr. Bankovics Attila</i> : A Balaton átvonuló és telelő vízimadarainak állománybecslése	55
<i>Dr. Bankovics Attila</i> : A daru (<i>Grus grus</i>) különös repülésmódja	292
<i>Dr. Bozsko Szvetlana</i> : A városi avifauna összehasonlító vizsgálata Magyarországon	19
<i>Czajlik Péter</i> : A császármadár (<i>Tetrastes bonasia</i> L.) élőhelyei az 1976-os országos kérdőíves felmérés és annak ellenőrzése alapján	113
<i>Dr. Faragó Sándor</i> : A túzok (<i>Otis t. tarda</i> L., 1758) fészkelésökológiai vizsgálata a Dévaványai Tájvédelmi Körzetben I.	167
<i>Haraszthy László – Schmidt Egon</i> : Külföldi gyűrűs madarak kézrekerülései. XXXVII. gyűrűzési jelentés	263
<i>Dr. Jánossy Dénes</i> : Dr. Keve András	13
<i>Dr. Kalotás Zsolt</i> : A vetési varjú (<i>Corvus frugilegus</i> L.) táplálkozása és gazdasági jelentősége Magyarországon	175
<i>Dr. Kárpáti László</i> : Egy kiemelkedően sápadékos időszak jelentősége a Fertő madárvilágában	297
<i>Dr. Kovács Gábor</i> : Csörgő réce (<i>Anas crecca</i>) fészkelése a Hortobágyon	292
<i>Dr. Kovács Gábor</i> : Az aranylile (<i>Pluvialis apricaria</i> L.) a Hortobágyon (1975 – 1984)	97
<i>Kuitunen, M.</i> : Elterjedtebb a hegyi fakúsz Magyarországon, mint korábban hitték?	261
<i>Lees-Smith, D. T.</i> : A holarktikus madárspeciáció atlasza munkatervének vázlata	309
<i>Mag László – dr. Kovács Gábor</i> : Szerecsensirály (<i>Larus melanocephalus</i>) fészkelése a Hortobágyon	293
<i>Magyar Gábor – Waliczky Zoltán</i> : Füles vöcsök (<i>Podiceps auritus</i>) megfigyelése a Dunán	291
<i>Magyar Gábor – Waliczky Zoltán</i> : Adatok az északi sárga billegető (<i>Motacilla flava thunbergi</i>) előfordulásához Magyarországon	296
<i>Dr. Marián Miklós</i> : Aszatban fennakadt barátcinege (<i>Parus palustris</i>)	294
<i>Márkus Ferenc</i> : Kormos varjú (<i>Corvus c. corone</i>) megfigyelése a Szigetköz keleti részén	294
<i>Matyikó Tibor</i> : Az erdei szürkebegy (<i>Prunella modularis</i>) áttelelése	296
<i>Schelken Pálma</i> : Ami Herman Ottó legutolsó madaras könyvéből kimaradt	271
<i>Schmidt Egon</i> : A havasi szürkebegy (<i>Prunella collaris</i>) Magyarországon	105
<i>Schmidt Egon – Schmidt András</i> : Adatok a szirti csúszka (<i>Sitta neumayer</i>) etológiájához és ökológiájához	295
<i>Schmidt Egon – Schmidt András</i> : Adatok Thassos és Kefalinia szigetek (Görögország) madárvilágához	298
<i>Dr. Sterbetz István</i> : A kislilik (<i>Anser erythropus</i> L., 1758) fiatal példányainak százelőkaránya magyarországi gyülekezőhelyeken	88
<i>Dr. Sterbetz István</i> : A rövidcsőrű lúd (<i>Anser brachyrhynchus</i> Baillon, 1833) Magyarországon	91
<i>Dr. Sterbetz István</i> : Újabb pártásdaru (<i>Anthropoides virgo</i>) előfordulása Magyarországon	292

<i>Szenek Zoltán</i> : Kalandra pacsirta (<i>Melanocorypha calandra</i>) előfordulása a Kiskun- ságban	293
<i>Székely Tamás</i> : Táplálkozási niche-átfedések a cinegék (<i>Parus ssp</i>) és a sárgafejű királykák (<i>Regulus regulus</i>) között	241
<i>Szell Antal</i> : Vörösnyakú lúd (<i>Branta ruficollis</i>) adatok a szegedi Fehér-tóról	291
<i>Szell Antal</i> : Ritkább madárfajok előfordulása Szeged környékén	298
<i>Szell Antal</i> – <i>Zsótér László</i> : A szarvasbucc (Larus melanocephalus) fészkelése a Pusztaszeri Tájvédelmi Körzetben	49
Rövid közlemények	291
In memoriam	305
Bejelentések	307
Könyvismertetések	311
Index alphabeticus avium	313

CONTENTS—INHALT

<i>Dr. Bankovics, A.</i> : Estimate of water-fowl population passing across Lake Balaton . . .	64
<i>Dr. Bankovics, A.</i> : The extraordinary flight of the Common Crane (<i>Grus grus</i>)	300
<i>Bergh, L. M. J. van den – Philippona, J.</i> : The occurrence of geese (manly bean geese) at Tata in the West of Hungary	55
<i>Dr. Bozsó, Sz.</i> : Comparative study of the avifauna of towns	41
<i>Czáklik, P.</i> : Hazelhen (<i>Tetrastes bonasia</i>) habitats in Hungary according to a 1976 questionnaire survey	130
<i>Dr. Faragó, S.</i> : Investigations on the nesting ecology of the Great Bustard (<i>Otis t. tarda</i> L., 1758) in the Dévaványa Nature conservation District I.	133
<i>Fischer, K.</i> : Ein Brief von J. S. Petényi an C. L. Brehm wurde aufgefunden	283
<i>Haraszthy, L. – Schmidt, E.</i> : Records of birds ringed abroad 37th report of bird-banding	263
<i>Dr. Jánossy, D.</i> : Dr. András Keve	15
<i>Dr. Kalotás, Zs.</i> : Feeding habit and economic importance of the Rook (<i>Corvus frugilegus</i> L.) in Hungary	237
<i>Dr. Kárpáti, L.</i> : Significance of an exceedingly rainy period for the avifauna at Lake Fertő	302
<i>Dr. Kovács, G.</i> : Nesting of Teal (<i>Anas crecca</i>) on the Hortobágy	299
<i>Dr. Kovács, G.</i> : The Golden Plover (<i>Pluvialis apricaria</i> L.) on the Hortobágy (1975–1984)	103
<i>Kuitunen, M.</i> : Is the Common Treecreeper (<i>Certhia familiaris</i> L.) more widespread in Hungary than has been previously believed?	255
<i>Lees-Smith, D. T.</i> : Holarctic Avian Speciation Atlas a synopsis	310
<i>Mag, L. – Dr. Kovács, G.</i> : Nesting of the Mediterranean Gull (<i>Larus melanocephalus</i>) on the Hortobágy National Park	300
<i>Magyar, G. – Waliczky, Z.</i> : Data on the presence of the Grey-headed Wagtail (<i>Motacilla flava thunbergi</i>) in Hungary	302
<i>Magyar, G. – Waliczky, Z.</i> : Slavonian Grebe (<i>Podiceps auritus</i>) on the Danube	299
<i>Dr. Marián, M.</i> : A Marsh Tit (<i>Parus palustris</i>) snagged in a thistle stand	301
<i>Márkus, F.</i> : Observation of a Carrion Crow (<i>Corvus c. corone</i>) in the eastern part of Szigetköz	301
<i>Matyikó, T.</i> : Wintering of the Dunnock (<i>Prunella modularis</i>)	302
<i>Schmidt, E.</i> : The Alpine Accentor (<i>Prunella collaris</i>) in Hungary	109
<i>Schmidt, E. – Schmidt, A.</i> : Contributions to the ethology and ecology of the Rock Nuthatch (<i>Sitta neumayer</i>)	301
<i>Schmidt, E. – Schmidt, A.</i> : Data on the avifauna of the islands Thassos and Kefalinia (Greece)	303
<i>Dr. Sterbetz, I.</i> : Percentage of juveniles Lesser White-Fronted Geese (<i>Anser erythropus</i> L., 1758) in Hungary	81
<i>Dr. Sterbetz, I.</i> : The Pink-footed Goose (<i>Anser brachyrhynchus</i> Baillon, 1833) in Hungary	95
<i>Dr. Sterbetz, I.</i> : A new record of Demoiselle Crane (<i>Anthropoides virgo</i>) in Hungary	300

<i>Szenek, Z.:</i> Presence of the Calandra Lark (<i>Melanocorypha calandra</i>) in the Kiskunság National Park	301
<i>Székely, T.:</i> Interspecific competition between tits (<i>Parus</i> ssp.) and Goldcrest (<i>Regulus regulus</i>) in winter and spring	250
<i>Szell, A.:</i> Data of the Red-breasted Goose (<i>Branta ruficollis</i>) on the Fehér-tó near Szeged	299
<i>Szell, A.:</i> Presence of rare bird species in the environs of Szeged	303
Short Notes	299
Reportings	307
Books	311
Index alphabeticus avium	313

ÁBRÁK JEGYZÉKE — LIST OF ILLUSTRATIONS

- II/1. A városi ornitofauna szisztematikai összetétele Magyarországon. — A teljes ornitofauna, B — fészkelő ornitofauna. — Systematic composition of urban avifauna Hungary. A — complet, B — nesting avifauna.
- II/2. Az egyes szisztematikai rendek részarányának összehasonlítása az országos és a városi költő ornitofaunában. — Comparison of the share of various systematic orders in national and urban nesting avifauna.
- II/3. Az egyes szisztematikai rendek részarányának összehasonlítása a teljes városi és országos ornitofaunában. — Comparison of the share of individual systematic orders in complete urban and national avifauna.
- II/4. A városi és az országos ornitofauna állatföldrajzi tagolódásának összehasonlítása. — Comparison of zoogeographic proportions of urban and national avifauna.
- II/5. A magyarországi városok és Szófia ornitofaunája állatföldrajzi összetételének összehasonlítása. — Comparison of zoogeographic avifauna of towns in Hungary and Sofia.
- II/6. A magyarországi városok ornitofaunájának fajazonossága (*SQ*). A — fészkelő, B — teljes fauna, Bp — Budapest, Db — Debrecen, Sz — Szeged, Ny — Nyíregyháza, Gy — Gyula, Ksz — Keszthely, Dv — Dombóvár. — Trueness to species (*SQ*) of avifauna of towns in Hungary. A — nesting, B — total ornithofauna, Bp — Budapest, Db — Debrecen, Sz — Szeged, Ny — Nyíregyháza, Gy — Gyula, Ksz — Keszthely, Dv — Dombóvár.
- II/7. A fészkelő ornitofauna hasonlóságai a magyar városok között. A körben levő számok a faunanagyságot, az összekötő vonalakon levő számok a két város közös madárfajainak számát jelzik. A városjelzések, mint a 6. ábrán. — Similitudes of nesting avifauna between towns in Hungary. Figures in circle indicate fauna size, ones on connecting line show number of bird species being common in two towns. Town signs as in Fig. 6.
- II/8. A fészkelő ornitofauna hasonlóságai a magyar városok között. A *Simpson*-index és a *Schilder*-index értékei a városokat összekötő vonalakon vannak feltüntetve, a nyíl a kisebb fauna felé mutat. — Similitudes of nesting avifauna between towns in Hungary. Values of *Simpson*-index and of *Schilder*-index are indicated on lines connecting towns, arrow points towards slimmer fauna.
- II/9. A fészkelő fajok konstanciájának (*C*) eloszlása a magyar városokban. — Repartition of constancy (*C*) of nesting bird sp. in towns of Hungary.
- III/1. A szerecsensirály-telep elhelyezkedése a Csaj-tavi szigeten.
- III/2. Szerecsensirályok a Csaj-tavi szigeten (Fotó: Széll A.).
- V/1. Position of the area of Tata. In "The area of Tata".
- V/2. Position of the roost (S) and the feeding grounds In "Ecology of the Bean Geese at Tata."
- V/3. Flight lines of geese during morning flights in 1981–1984. Length of bars indicates importance of different directions. In "Roosting behaviour and ecology".

- V/4. The use of Öreg-tó by the geese. In "Rosting behaviour and ecology".
- V/5. Known localities of wintering Bean Geese in Hungary and in frontier areas of Austria and Yugoslavia.
- V/6. Öreg-tó (Photo: Bergh, L. M. J.)
- V/7. Maize stubble with Bean Geese near Kocs, March, 1981. (Photo: Philippona, J.)
- V/8. Bean Geese on maize stubble near Kocs, March, 1981. (Photo: Philippona, J.)
- VI/1. Lesser White-fronted Geese. Kardoskút, 31. 10. 1969. (Photo: Dr. I. Sterbetz). – Kislilikek Kardoskúton. 1969. okt. 10. (Foto: Dr. Sterbetz I.)
- VI/2. Adult *Anser erythropus*. (Photo: Dr. I. Sterbetz)
- IX/1. A havasi szürkebegy előfordulási helyei Magyarországon. – Habitats of *Prunella collaris* in Hungary.
- IX/2. A havasi szürkebegy előfordulási adatai Magyarországon 1940 – 1984 időközében. – Data on the presence of *Prunella collaris* in Hungary from 1940 to 1984.
- XI/1. Soil temperatures in main nesting habitats. – A legfontosabb fészkelőhabitátok talajhőmérsékletének mérésenkénti alakulása.
- XI/2. Cardinal values of soil surface temperature. Dévaványa, measurings 1 – 4. – A talajfelszín-hőmérséklet kardinális értékei. Dévaványa, 1 – 4. mérés.
- XI/3. Differences in soil surface temperature. – A talajfelszín-hőmérséklet differenciáinak mérésenkénti alakulása.
- XI/4. Differences in soil surface temperature during measurings 1 – 4 in meadow-lucerne, meadow – wheat and lucerne – wheat relations. – A talajfelszín-hőmérséklet differenciáinak alakulása az 1 – 4. mérés során, rét – lucerna, rét – búza és lucerna – búza viszonyításban.
- XI/5. Graphic plotting of power functions of soil surface temperature. Dévaványa, measurings 1 – 4. – A talajfelszín-hőmérséklet hatványfüggvényeinek grafikus ábrázolása. Dévaványa, 1 – 4. mérés.
- XI/6. Graphic plotting of power functions of soil surface temperature. Dévaványa, measurings 5 – 6. – A talajfelszín-hőmérséklet hatványfüggvényeinek ábrázolása. Dévaványa, 5 – 6 mérés.
- XI/7. Aboveground air temperature in main nesting habitats. – A legfontosabb fészkelőhabitátok talajmenti léghőmérsékletének mérésenkénti alakulása.
- XI/8. Cardinal values of aboveground air temperature. Dévaványa, measurings 1 – 4. – A talajmenti léghőmérséklet kardinális értékei. Dévaványa, 1 – 4. mérés.
- XI/9. Differences in air temperature. – A léghőmérséklet differenciáinak mérésenkénti alakulása.
- XI/10. Differences in air temperature during measurings 1 – 4 in meadow – lucerne, meadow – wheat and lucerne – wheat relations. – A léghőmérséklet differenciáinak alakulása az 1 – 4. mérés során, rét – lucerna, rét – búza és lucerna – búza viszonyításban.
- XI/11. Graphic plotting of power functions of air temperature. Dévaványa, measurings 1 – 6. – A léghőmérséklet hatványfüggvényeinek grafikus ábrázolása. Dévaványa, 1 – 6. mérés.
- XI/12. Graphic equalization of air temperature in meadow – lucerne and meadow – wheat during measuring No. 1. – Rét – lucerna és rét – búza léghőmérséklet összefüggéseinek grafikus kiegyenlítése az 1. mérés során.
- XI/13. Relative air humidity in main nesting habitats. – A legfontosabb fészkelőhabitátok relatív légnedvességének mérésenkénti alakulása.
- XI/14. Cardinal values of relative air humidity. Dévaványa, measurings 1 – 4. – A relatív légnedvesség kardinális értékei. Dévaványa, 1 – 4. mérés.
- XI/15. Differences in relative air humidity. – A relatív légnedvesség differenciáinak mérésenkénti alakulása.
- XI/16. Differences in relative air humidity during measurings 1 – 4 in meadow – lucerne, meadow – wheat and lucerne – wheat relations. – A relatív légnedvesség differenciáinak alakulása az 1 – 4. mérés során, rét – lucerna, rét – búza és lucerna – búza viszonyításban.

- XI/17. Graphic plotting of power functions of relative humidity. Dévaványa, measurements 1–6. – A relatív légnedvesség hatványfüggvényeinek grafikus ábrázolása. Dévaványa, 1–6. mérés.
- XI/18. Great bustard hen rising from its nest. (Photo: Dr. S. Faragó) – Fészkeről kelő túzoktyúk. Dévaványa, 1981. május. (Fotó: Dr. Faragó S.)
- XII/1. A vetési varjú kárképe kelő kukoricában. Harc, 1978. máj. 25. (Fotó: Dr. Kalotás Zs.) – Damage by rooks in sprouting maize. Harc, 25 May 1978. (Photo: Dr. Zs. Kalotás)
- XII/2. A varjúszántás őszi búzavetésén. Dévaványa, 1980. ápr. 8. (Fotó: Dr. Kalotás Zs.) – Rook-ploughing in field sown to winter wheat. Dévaványa, 8 Apr. 1980. (Photo: Dr. Zs. Kalotás)
- XII/3. A vetési varjú kárképe görögdinnyén. Kajdacs, 1980. júl. 24. (Fotó: Dr. Kalotás Zs.) – Damage by rooks in water melon. Kajdacs, 24 July 1980. (Photo: Zs. Kalotás)
- XII/4. A vetési varjú kárképe érő napraforgóban. Jánoshalma, 1980. nov. 6. (Fotó: Dr. Kalotás Zs.) – Damage by rooks in ripening sunflower. Jánoshalma, 6 Nov. 1980. (Photo: Dr. Zs. Kalotás).
- XII/5. A vetési varjú kárképe érő kukoricában. Sárbogárd, 1980. IX. 14. (Fotó: Dr. Kalotás Zs.) – Damage by rooks in ripening maize. Sárbogárd, 14 Sept. 1980. (Photo: Dr. Zs. Kalotás)
- XII/6. Összegyűjtött, a vetési varjak által kikopácsolt dióhéjak. Fácánkert, 1980. okt. 18. (Fotó: Dr. Kalotás Zs.) – Collected walnut-shells pecked by rooks. Fácánkert, 18 Oct. 1980. (Photo: Dr. Zs. Kalotás)
- XII/7. A vetési varjú táplálékának változása az év folyamán, 1408 gyomortartalom-minta analíziséből. – Annual variation in the foods of the rook on the basis of 1408 crop contents.
- XIII/1. A vizsgált fajok relatív gyakoriságai a magassági kategóriákban. (0–2,9 m, 3–5,9 m, 6–8,9 m, 9–11,9 m, 12–14,9 m, 15 m). A három időszak a következő hónapok adatait tartalmazza: I. – nov., dec., jan., II. – febr., márc., III. – ápr., máj. Az n a megfigyelések számát jelenti. – The relative frequencies of the studied species in the foraging height categories (0–2,9 m, 3–5,9 m, 6–8,9 m, 9–11,9 m, 12–14,9 m, 15 m). The Roman numbers mean the periods: I (winter) – Nov., Dec., Jan., II (late winter) – Febr., March., III (spring) – Apr., May. The n means the number of the observations.
- XIII/2. A vizsgált fajok relatív gyakoriságai a táplálkozási hely kategóriáiban. a) ágvastagság: 0–0,9 cm, 1–1,9 cm, 2–2,9 cm, 3–3,9 cm, 4–4,9 cm, 5 cm; b) hely: levél, termés, hó, avar (lásd még az 1. ábrát). – The relative frequencies of the studied spec. in the foraging place categories. a) branch diameter: 0–0.9 cm, 1–1.9 cm, 2–2.9 cm, 3–3.9 cm, 4–4.9 cm, 5 cm; b) leaf, crop, snow, ground (see Fig. 1).
- XIII/3. A vizsgált fajok relatív gyakoriságai a táplálkozási irány kategóriáiban (vízszintes tartásban fejfelé, vízszintes tartásban fejfelé, vízszintes tartásban függőleges ágon, vízszintes tartásban talajon, lebegve) (lásd még az 1. ábrát). – The relative frequencies of the studied species in the foraging posture categories (head upwards, hanging upside down, horizontal on a perpendicular twig, horizontal on the ground, hovering) (see Fig. 1).
- XIII/4. A vizsgált fajok relatív gyakoriságai a táplálkozási mód kategóriáiban (kopácsolás, keresés, csipegetés, hántás) (lásd még az 1. ábrát). – The relative frequencies of the studied species in the foraging method categories (pecking, searching, gleaning, peeling) (see Fig. 1).
- XIII/5. A vizsgált fajok relatív gyakoriságai a táplálkozási növényfajok kategóriáiban (*Qu. petraea*, *Qu. cerris*, cserjék) (lásd még az 1. ábrát). – The relative frequencies of the studied species in the tree species categories (*Qu. petraea*, *Qu. cerris*, Shrubs) (see Fig. 1).
- XIV/1. The special nestbox for Treecreepers designed in Finland. A – nestbox section

from above; B – another variety of the nestbox; C – side view; D – front view.

XIV/2. The study area in the Pilis mountains. The numbers of boxes are shown.

XVI/1. Kézirattöredék Herman Ottótól.

XVII/1. Sitta neumayer – biotop (Photo: E. Schmidt).

XVII/2. Mykene (Photo: E. Schmidt).

I. DR. KEVE ANDRÁS (1909 – 1984)

Írta: Dr. Jánossy Dénes

Dr. Keve András az elmúlt évtizedek magyar tudományos madártanának legkiválóbb képviselője, 1909. november 10-én született Budapesten, és 1984. március 30-án halt meg ugyanott. Atyja *Kleiner Gyula* a Pesti Hazai Első Takarékpénztár tisztségviselője, anyja *Wagner Mária*, *Wagner János* építőművész gyermeke.

Középiskolai tanulmányait a budapesti piarista gimnáziumban végezte, ahol 1927-ben érettségizett, majd szülei kívánságára a budapesti egyetemen jogra iratkozott be, ahol 1932-ben doktorrá avatták.

Érdeklődése azonban olthatatlanul a természettudományok és elsősorban a madártan felé irányult. Ezért már 18 éves korától rendszeresen bejárt a Madártani Intézetbe, ahol *Schenk Jakab* – akkori igazgató – rövidesen rávázta a könyvtár kezelését. A madártan területén végzett szakmai tevékenységének elismeréseképpen 1930-ban az intézet „rendes megfigyelői” oklevelét nyerte el. 1933-ban beiratkozott a budapesti egyetemre, és 1935-ben másodízben doktorált, aminek során geológia-öslénytan-állattan tárgykörökből vizsgázott, témája pedig a hazai sárga billegetők rendszertani helyzetének a vizsgálata volt.

A Madártani Intézetnél kezdi hivatalos pályafutását 1934-ben, ahol egészen nyugdíjazásáig teljesít szolgálatot. Bár doktori értekezését *Dudich Endre* és *Greschik Jenő* irányításával készítette, igazi tanítómesterének a szakterületen *Vasvári Miklóst* tekintette. Az intézetben az első években ideiglenes kiegészítő napidíjas, majd 1939-től asszisztens, 1940-ben adjunktus és 1942-ben főadjunktus. Eközben 1941-ben egy évig *dr. Entz Géza* meghívására a tihanyi Biológiai Intézetben dolgozik, ahol a Balaton madáréletének ritmusságát vizsgálja, 1942-ben pedig állami ösztöndíjasként a bécsi Naturhistorisches Museumban feldolgozza *Almásy* két tien-sani gyűjtésének anyagát.

Az intézetben munkaköre egyebek mellett a következő témákat ölelte fel:

- a hazai madárfauna finomrendszertani vizsgálata,
- Balaton-, Duna-, Bakony-kutatás,
- a madarak csiga- és kagylótáplálkozása,
- a madár- és természetvédelmi jogszabályok előkészítése, végül
- az intézeti könyvtár kezelése.

Családi nevét 1942-ben *Kleiner*-ről *Kevé*-re változtatta.

A háború megszakította szakmai munkáját kétszeri katonai behívással (1941 és 1944) és hadifogsággal (1945). A fogságból hazatérve a Természettudományi Múzeum felkérésére a háborús károkat szenvedett madárgyűjtemény helyrehozatalát vállalta.

A Madártani Intézet a II. Világháború alatt teljesen megsemmisült, és így annak alapjait kellett újból megteremteni. A Mezőgazdasági Múzeum keretein belül alakuló új intézet újjáépítésében és elsősorban nemzetközi kapcsolatainak helyreállításában vett részt. A Madártani Intézetben dolgozott 1974. évi nyugdíjazásáig, majd utána haláláig a Természettudományi Múzeumban.

Dudich Endre ajánlására 1946-ban a Pázmány Péter Tudományegyetem keretein belül egyetemi magántanárrá habilitálták, majd e cím megszüntetésével az Eötvös Loránd Tudományegyetemen összesen négy éven át *Madártan* címen speciális kollégiumot tartott. A Mezőgazdasági Múzeum vezetését 1948 – 1949-ben ideiglenes megbízottként vette át.

1946-tól kezdve munkájának súlypontja a Balaton-kutatásra tevődött át. Emellett a szegedi Fehér-tónál végzett vizsgálatokat, *Beretzk Péterrel* együtt. Mikroszisztematikai vizsgálatait csak jóval később folytathatta, amelyek élete főművét jelentették. Addigi tudományos munkássága elismeréseképpen 1953-ban megvédés nélkül elnyerte a biológiai tudományok kandidátusa címet.

Rendkívül kiterjedt külföldi kapcsolatait még vázolni is nehéz feladat. Már az 1930-as és 1940-es években részt vett külföldi madártani és madárvédelmi konferenciákon és kongresszusokon, és ilyenekre meghívásban részesítették egészen nyugdíjazásáig, 1974-ig. 1930 – paduai XI. Zoológiai Kong-

resszus; 1934 és 1938 – Oxfordi és Roueni Madártani Kongresszus; 1945 – London és Edinburgh, Nemzetközi Madárvédelmi Bizottság, ill. az Angol Madártani Társaság közgyűlései; 1956 – Leningrád, Menzbier-ülés; az NDK Kulturbundja által rendezett madártani összejövetel vendége öt alkalommal: 1958 – Halle, 1960 – Neschwitz, 1978 – Karl-Marx-Stadt, 1979 – Bad Schandau és 1980 – Köthen. Három ízben a Csehszlovák Akadémia és Madártani Egyesület vendége 1962-, 1963- és 1964-ben. 1957 – a Naumann-émlékülés vendége, Halle – Berlin; 1959 – Seebachi Vogelschutz-warte jubileumi ülése; 1963 – Neschwitzi Vogelschutz-warte jubileumi ülése; 1964 – ICBP-konferencia, Newcastle. Ezenkívül részt vett a hazai ICBP-konferencián Balatonszemesen 1969-ben és Romániában (Mamaia) 1972-ben.

Tudományos és madárvédelmi munkásságának elismeréseképpen az angol, az osztrák és a bajor madártani egyesületek levelező, az Indiai Agrai Akadémia választmányi tagjává választják. Ezenkívül a londoni Faunavédelmi Egyesület és a Dél-Finn Természetvédő Egyesület konzultatív külföldi tagja.

A hazai madárvédelemben is kimagasló szerepet játszott. Ennek első lépését azok az összejövetel jelentették, amelyeket az 1940-es években a „Madártani Intézet Munkatársai” részére szervezett. Az 1974-ben alakult Magyar Madártani Egyesület alapító, majd örökös tagja lett, és elsőnek nyerte el közvetlenül halála előtt az egyesület *Petényi Salamon János-émlékérmét*.

Madárvédelmi tevékenységének elismeréseképpen nyerte el 1977-ben a *Pro Natura-émlékérmét*.

Rendkívül szerteágazó tudományos és madárvédelmi tevékenységének minden részletét közreadta, kereken 530 tudományos és ismeretterjesztő publikációban.

1949. évi sikertelen házassága után 1954-ben elvette *Rátz Erzsébetet*, aki haláláig hű segítőtársa maradt, és akitől két gyermeke született.

Keve András a madártan szaktudományának nemzetközi vérkeringésében haláláig aktívan részt vett. Mindig hangsúlyozta, hogy az ornitológia ma sem elavult tudomány, a szakterület számos ágának perspektívái ma is sokat ígérőek, tartalékai kimeríthetetlenek a biológia többi tudományágához hasonlóan. Nagyon lényegesnek tartotta, hogy a modern szellemben kialakított madárvédelmi tevékenységnek az alapja is csak a megfelelő tudományos megalapozottság lehet. A madártan minden területét felölelő magánkönyvtára a maga nemében egyedülálló.

Emberi magatartását a kimeríthetetlen segítőkészség, jóindulatú támogatni akarás jellemezte, bárki fordult hozzá, a legfiatalabb kezdő diáktól kezdve a nemzetközileg elismert szakmai kollégáig. A mai magyar, madártannal foglalkozó szakemberek zöme őt tekinti tanítómesterének. *Példája, emléke minden területen tovább él köztünk.*

Dr. András Keve (1909 – 1984)

Dr. D. Jánossy

Dr. András Keve, the most outstanding representative of Hungarian ornithology, was born in Budapest on 10th November 1909 and died in the same town on 30th March 1984. His father, *Gyula Kleiner*, was an employee of the savings bank Pesti Hazai Első Takarékpénztár in Budapest, his mother, *Mária Wagner*, was the daughter of *János Wagner* – the architectural artist.

He made his secondary school studies at the Piarist Grammar School in Budapest where he graduated in 1927, later he studied law at the University in Budapest where he took his doctor's degree in 1932.

Nevertheless, it was the natural sciences, ornithology in particular, that were the centre of his interests. Therefore, at the age of 18 he constantly visited the Institute of Ornithology where *Jakab Schenk* (Director at that time) entrusted him with the management of the library. In appreciation of his professional activity in the field of ornithology, in 1930 he was awarded the diploma "Regular Observer" of the Institute. In 1933, he entered the University in Budapest and in 1935 took the doctor's degree for a second time. He passed exams in geology, palaeontology, and zoology. In the latter, his subject was the taxonomic position of the Blue-headed Wagtails.

He started his official career in 1934 at the Institute of Ornithology where he served until official retirement. Although he prepared his doctoral dissertation under *Endre Dudich* and *Jenő Greschik*, in the field of ornithology he considered *Miklós Vasvári* his true master. At the Institute, in the first years he was auxiliary temporary clerk, then from 1939 onwards assistant, in 1942 first assistant. Meanwhile, on the invitation of *Dr. Géza Entz* in 1941 he worked for a year at the Biological Institute at Tihany where he studied the avifauna of Lake Balaton, while in 1942 as holder of a state scholarship he worked at the Naturhistorisches Museum in Vienna processing the material of two collections from Tien-San set up by *Almásy*.

His scope of activity at the Institute embraced among others the following subjects: fine taxonomic study of the avifauna of Hungary, research on Lake Balaton, the Danube, the Bakony mountain, the snail and shell feed of birds, drafting of bird protection and nature conservation rules, and management of the Institute Library.

In 1942, he changed his family name from *Kleiner* to *Keve*.

His professional work was interrupted by the war due to active service on two occasions (1941 and 1944) and captivity (1945). Having returned from captivity, upon request of the Museum for Natural Sciences, he undertook the restoration of the bird collection which had suffered war damage.

During World War II, the Institute of Ornithology was completely destroyed, thus its fundamentals had to be recreated.

Keve took part in the rebuilding of the Institute that was about to be formed in the framework of the Agricultural Museum, and firstly in the reconstruction of its international relations. He worked at the Institute for Ornithology until his pensioning in 1974, thereafter, until his death, at the Museum for Natural Sciences.

Upon the recommendation (1946) of *Endre Dudich*, he was qualified as a private-docent in the scope of the Pázmány Péter University of Sciences, Budapest, then, on annulment of this title, for four years he gave courses of special lectures under the title *Ornithology* at the Eötvös Loránd University of Sciences in Budapest. In 1948/49, he took over management of the Agricultural Museum as temporary Director.

From 1946 onwards, his main activity was the research of Lake Balaton. In addition, he carried out investigations, together with *Péter Beretzki*, at the Lake Fehér-tó (Szeged). Only much later could he resume his microsystematic investigations that were the principal work of his life. In recognition of his scientific activities he was awarded the title Candidate of Biological Sciences.

It is difficult even to outline his far-reaching foreign relations. Already in the 1930's and 1940's he took part in ornithological and bird protection conferences and congresses abroad, and received invitations until his pensioning in 1974. 1930 - 11th Zoological Congress at Padua (Padova); 1934 and 1938 - Ornithological Congresses at Oxford and Rouen; 1945 - London and Edinburgh General Assemblies of the International Bird Protection Committee and of the English Ornithological Society; 1956 - Leningrad, Menzbier sessions; he was the guest on five occasions of ornithological meetings arranged by the Kulturbund of the GDR: 1958 - Halle, 1960 - Neschwitz, 1978 - Karl-Marx-Stadt, 1979 - Bad Schandau and 1980 - Köthen. On three occasions he was guest of the Czechoslovakian Academy and the Ornithological Society in 1962, 1963 and 1964. 1957 - he was a guest of the Naumann memorial session, Halle - Berlin; 1959 - jubilee session of the Seebach Vogelschutzwarte; 1963 - jubilee session of the Neschwitz Vogelschutzwarte; 1964 - ICBP Conference, Newcastle. In addition, he took part in the ICBP conferences at Balatonszemes (Hungary) in 1969 and in Mamaia (Romania) in 1972.

In recognition of his scientific work and bird protection activities, he was elected corresponding member of the English, Austrian and Bavarian Ornithological Associations as well as committee member of the Agra Academy in India. He was also consultative